

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

9375

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı **İbrahim YUMAKLI** tarafından Anayasanın 98' inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Semra ÇAĞLAR GÖKALP

Bitlis Milletvekili

6 Şubat 2023 tarihinde Pazarcık merkezli depremler Maraş, Hatay, Adıyaman, Malatya, Antep, Diyarbakır, Adana, Urfa, Osmaniye ve Kilis illerinde etkili olmuş, on binlerce yurttaş yaşamını yitirmişti.

Depremın vurduğı ve büyük can ve mal kayıplarının yaşandığı 10 il, tarımda önemli bir paya sahiptir. 4 milyon hektar tarım alanı bulunan deprem bölgesinde tarımsal üretiminin %15,3'ü gerçekleştiriliyordu. Ziraat Mühendisleri Odası'na göre ülkedeki büyükbaş varlığının %12'si, küçükbaş hayvan varlığının ise %16,3'ü bu bölgedeydi. Hayvansal hasılanın %11'i bu bölgeden sağlanıyordu. Tarımsal hasıladaki %15 pay ile deprem bölgesinden elde edilen tarımsal hâsıla 85 milyar TL'yi aşmıştı. Türkiye'nin toplam tarım ve ormancılık ürünleri ihracatının yaklaşık beşte birini depremzede 10 il gerçekleştiriyordu. Bu iller içerisinde ihracatın; Antep %11,8'ini, Adana %2,5'ini, Hatay %2,4'ünü, Malatya ise %1'ini sağlamaktaydı. Bu 10 ilde yaş sebze-meyve, yer fıstığı, pamuk, buğday, mısır, üzüm, tütün, zeytin ve kayısının üretiminin yapıldığı bilinmektedir.

Depremin yakıcı etkilerinden biri de tarım alanında yaşanmıştır. Tarım Bakanlığı ve Ziraat Bankası Depremin yıkımını canı, sağlığı, evi, ahır, ağılı ve hayvanı ve tarım alet ve makineleri üzerinden yaşayan çiftçinin, köylünün borçlarının silinmesi gerekirken borçları silinmemiş, sadece 1 yıl süre ile ertelenmiştir. Hayvancılıkla geçimini sağlayan köylülerin kayıplarının tamamı karşılanmamış, çiftçilerin yok olan mahsullerinin ise hiçbirini karşılanmamıştır. Ayrıca; tarımsal üretime devam edilmesi için özel önlemler alınmaması, tarım kredi ve bankalara olan borçların silinmesi yerine ertelenmesi ve ödeme gününün gelmesi, girdiler üç kat artarken buğday, pamuk ve mısırdaki üç yıldır fiyatların yerinde sayması, acele kamulaştırma ile tarım alanları ve meraların imara açılması tarımsal üretime darbe vurmuştur.

Deprem sonrası enkaz kaldırma ve moloz dökümünde kurallara uygun davranılmaması sonucu tarım alanlarına kontrolsüzce dökülen molozlar, asbest tehlikesi ve başka birçok riski beraberinde getirmiştir. Mutlak tarım arazilerine devlet tarafından kira karşılığı konteyner kentler yapılarak, ana yollara yakın tarım arazilerine molozlar dökülerek bu alanların yapılaşmaya açılmasına gerekçe hazırlanmıştır.

Bu bağlamda;

1. Tarım ve Orman Bakanlığı, depremin etkilediği bölgelerdeki tarım sektörüne yönelik acil önlemler ve destekler konusunda neler yapmıştır? Tarımsal üretim depremden nasıl etkilenmiştir? Tarımsal üretimdeki ve tarımsal girdi ihracatındaki düşüş ne kadardır?
2. Depremzedeler arasında bulunan çiftçilerin borçları neden silinmek yerine ertelenmiştir? Tarım ve Orman Bakanlığı, tarım ve hayvancılık ile geçimini sağlayan yurttaşların mağduriyetlerini gidermek ve tarım sektörünü desteklemek için hangi uzun vadeli önlemleri planlamıştır?
3. Enkaz kaldırma ve moloz dökümü sürecinde ortaya çıkan asbest vb risklerin tarım arazileri üzerindeki etkileri hakkında ne gibi önlemler alınmıştır? Bu molozların bir kısmının tarımsal alanlara döküldüğü doğru mudur? Tarımsal alanlar bu durumdan nasıl etkilenmiştir? Bakanlığınızca yeraltı suyu ve tarım arazilerinde asbest izlendi mi? Deprem sonrası yeraltı suları ve tarım arazilerinde asbestten etkilenme durumu tespit edildi mi?
4. Acele kamulaştırma ile tarım alanlarının imara açılması, tarım sektörüne ne kadar zarar vermiştir? Bakanlık, ormanların, tarım arazilerinin ve meraların korunması için ne tür tedbirler almıştır?
5. Tarım ve Orman Bakanlığı, deprem sonrası tarım alanlarında yaşanan fiyat durağının ve girdi maliyetlerinin artışının çiftçilere etkisini değerlendirerek, sektördeki sürdürülebilirliği sağlamak adına ne tür politikalar uygulamayı planlamaktadır?